

Redegørelse nr. R 8 (1/3 2013)

Folketinget 2012-13

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Perspektiv- og handlingsplan 2013 af 1/3 13

(Redegørelse nr. R 8).

Ministeren for ligestilling og kirke (Manu Sareen):

FORORD – VEJEN FREM FOR LIGESTILLINGEN

Alle skal, uanset køn, have lige muligheder for reelt at udfolde sig frit – til glæde for den enkelte, familien, arbejdspladsen og hele samfundet. Den enkeltes muligheder og rettigheder skal udvides – ikke indskrænkes. Det giver et demokratisk og dynamisk samfund, hvor alles ressourcer er i spil.

Det er målet for regeringens ligestillingspolitik, og det tror jeg, at langt de fleste danskere er enige i. Det svære er, hvordan vi når målet. Hvor skal man sætte ind og hvordan? Flere påbud? Eller skal politikerne holde fingrene væk?

Vi er nået langt med ligestillingen i Danmark. Skiftende regeringer har løbende arbejdet med og prioriteret at fremme ligestilling.

Det er vigtigt, at vi er opmærksomme på, at de udfordringer, vi havde for 20-30 år siden, ikke nødvendigvis er de samme i dag. Vi er i en ny virkelighed, og den kræver nye svar. Ligestilling er noget, vi hele tiden skal udvikle. Derfor skal vi turde bevæge os væk fra ufrugtbar vanetænkning og meget skarpe fronter. Regeringen ønsker, at vi i fællesskab og dialog skal vælge de rigtige veje.

Konkret betyder det for mig blandt andet:

Ja, til at udvide fokus til også i højere grad at handle om drenges og mænds udfordringer, fordi ligestilling handler om lige muligheder for os alle.

Ja, til aktivt at tænke køn og ligestilling ind i konkrete lovforslag og i velfærdsudvalgene, hvor det er klogt, f.eks. i kommunerne, fordi det giver bedre service.

Ja, til pragmatiske løsninger i dialog, fordi tvang og uflexible mål om, at der altid skal være lige mange kvinder og mænd i alle funktioner, ikke er vejen frem.

Ja, til at kvinder og mænd under tiden skal have forskellige tilbud for at have lige muligheder, fordi målet ikke må være, at de to køn skal være ens.

Ja, til ligestilling som motor for vækst og bedre udnyttelse af ressourcerne, fordi det er sund fornuft og ikke godt nok bare at lade stå til.

Ja, til at Danmark – blandt andet sammen med de øvrige nordiske lande – skal gå forrest internationalt i kampen for kvinders rettigheder, og fordi vi er forpligtet til at vise vejen.

Det er den retning, der præger regeringens Perspektiv- og handlingsplan for 2013. På nogle områder har vi brug for mere viden og bredere dialog for at kunne tage de rigtige skridt. Det gælder udformningen af den konkrete model for

øremærket barsel. Derfor har regeringen nedsat et udvalg, der afslutter sit arbejde med en udvalgsrapport til sommer.

Vi har også brug for mere viden om, hvordan vi håndterer den udfordring, at der er nogle drenges og mænds behov, som velfærdssamfundet på en række områder ikke matcher. For eksempel er der en tendens til, at mænd bliver dårligere uddannet, lider af flere livsstilssygdomme og har sværere ved at håndtere en skilsmisse eller deres ægtefælles død. I et tæt samarbejde med bl.a. kommunerne vil vi sætte fokus på området og prøve at finde konkrete svar – der virker i dagligdagen.

Med denne Perspektiv- og handlingsplan tager vi endnu et skridt mod at fremme ligestilling og lige muligheder. Ligestilling, som matcher virkeligheden i dag. Ligestilling, der bygger på omtanke og dialog, og som skubber på udviklingen til gavn for den enkelte og for samfundet.

INDSATSOMRÅDER FOR LIGESTILLINGSARBEJDET 2013

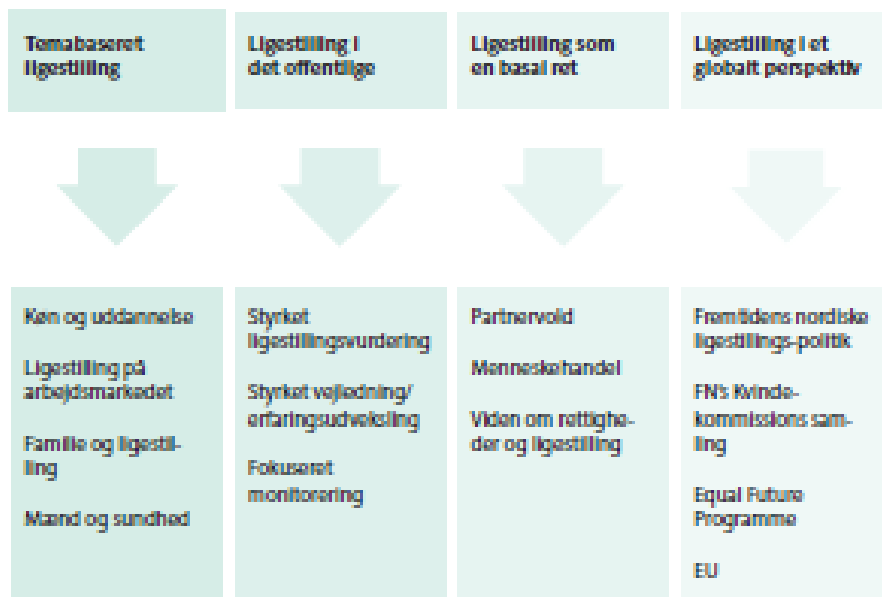
I Danmark er vi nået langt med ligestillingen mellem kvinder og mænd. Også internationalt er Danmark langt fremme. Men selvom kvinder og mænd er formelt ligestillede i Danmark, er der stadig på en række områder forskelle mellem kvinders og mænds vilkår og forhold. Det gælder eksempelvis i forhold til uddannelse, arbejdsliv, familie og sundhed.

Regeringen vil i det kommende år koncentrere ligestillingsarbejdet inden for fire overordnede indsatsområder:

- *Temabaseret indsats:* Kvinder og mænd skal have reelt lige muligheder for at udfolde deres potentialer og for at udvikle sig i alle sammenhænge. Derfor skal barrierer nedbrydes og ligestilling fremmes på de specifikke områder, hvor der er forskelle på kønnenes muligheder og vilkår. Alle kompetencer skal i spil, og køn skal ikke begrænse kvinders og mænds udfoldelsesmuligheder inden for familie, uddannelse og arbejdsliv samt deltagelse i beslutninger om vores fælles samfund.
- *Ligestillingsvurderinger i det offentlige:* Køn og ligestilling skal tænkes med i den offentlige forvaltning og planlægning, hvor det er relevant. Der skal være særligt fokus på kerneydelserne og de borgernære serviceydelser. Det kan bidrage til en effektiv ressourceudnyttelse, bedre kvalitet, større mangfoldighed og samtidig fremme ligestilling.
- *Ligestilling som basal ret:* Ingen skal opleve diskrimination på grund af køn, og alle skal have ret til at bestemme over deres egen krop og eget liv. Vold, tvang, menneskehandel og social kontrol, der bunder i manglende ligestilling og ligestilling mellem kønnene, er ikke acceptabelt.
- *Ligestilling i et globalt perspektiv:* Danmark skal holde fanen højt internationalt. Danmark har en særlig forpligtelse til at arbejde for at sikre kvinders og mænds rettigheder globalt og gå forrest i kampen for fremskridt på ligestillingsområdet. Samtidig skal det internationale samarbejde inspirere, udvikle og kvalificere den nationale indsats, så Danmark fortsat vil være blandt verdens mest ligestillede lande.

Vision for ligestillingsarbejdet

Ingen skal opleve diskrimination på grund af køn. Barrierer skal nedbrydes, så kvinder og mænd har reel indflydelse på og lige mulighed for at påvirke deres eget liv og deltage i samfundet. Det skaber et demokratisk og dynamisk samfund, hvor alle ressourcer er i spil.

TEMABASERET LIGESTILLING – FOKUSERING AF LIGESTILLINGSARBEJDET

Kvinder og mænd skal have reelt lige muligheder for at udfolde deres potentialer og for at udvikle sig i forskellige sammenhænge. Derfor skal barrierer nedbrydes og ligestilling fremmes på områder, hvor der er forskelle på kønnenes muligheder og vilkår.

Regeringen ønsker, at ligestillingspolitikken i højere grad ses i sammenhæng med nogle af de samfundsudfordringer, vi

står overfor i dag. Det handler eksempelvis om områder som drenges frafald i uddannelsessystemet, det kønsopdelte arbejdsmarked og indsatsen for at få flere kvinder i ledelse. Områder hvor vi kan blive bedre til at udnytte ressourcerne og de fordele, øget mangfoldighed kan give

Fakta:

- Flere drenge (20 pct.) end piger (10 pct.) er ikke glade for at gå i børnehaven^a
- Drenge udgør 71 pct. af eleverne i specialklasserne^b
- Kvinder udgør 53 pct. af dem, der optages på universiteterne^c
- Mænd tjener i gennemsnit 14-18 pct. mere end kvinder^d
- Mænd holder kortere barselorlov end kvinder (26 dage mod 276)^e
- Kvinder udgør ca. 7 pct. af de generalforsamlingsvalgte medlemmer i de danske børsnoterede selskaber^f
- Mandlige pædagoger udgør 4 pct. af de ansatte i vuggestuer og 8 pct. i børnehaver^g
- 29.000 kvinder og 10.000 mænd udsættes hvert år for partnervold^h
- Mænd udgør 90 pct. af de voldsdømteⁱ
- Mænd udgør størstedelen af alkohol- og stofmisbrugere (73 pct.)^j
- Kvinders forventede levetid er 81,2 år, mens den forventede levetid for mænd er på 77,1 år^k

- a. Nordahl et al. 2012: Kvalitet i dagtilbuddet – set med børnehøjde
 b. Frederiksen og Rahbek 2012: Mere effektiv undervisning
 c. Langberg 2008: Kvinder i forskning – med hovedvægt på karriereveje
 d. Beskæftigelsesministeriet 2012: Kvinder og mænd på arbejdsmarkedet
 e. Danmarks Statistik 2011
 f. Erhvervsstyrelsen 2012
 g. BUPL 2012
 h. Statens institut for Folkesundhed 2012: Vold i nære relationer
 i. Danmarks Statistik 2011
 j. Sundhedsstyrelsen 2011
 k. Sundhedsstyrelsen 2011

På en række områder er der forskelle mellem kønnene. Køn er ikke den eneste forklarende faktor på disse forskelle. Ligesom forskelle mellem kvinder og mænd ikke nødvendigvis udgør et ligestillingsproblem i sig selv. Men forskellene mellem kønnene kan resultere i, at kvinder og mænd ikke reelt har lige muligheder for udfoldelse og deltagelse i samfundet og i, at den enkeltes og samfundets ressourcer ikke bliver udnyttet optimalt.

Eksempelvis kan traditionelle forestillinger om, hvad en rigtig dreng og en rigtig pige er, være med til at begrænse de unge, når de skal vælge og gennemføre en uddannelse. Det betyder, at drenge og piger ikke nødvendigvis får de samme muligheder, og at de ikke vælger efter evner og interesser, men at også forventninger til deres køn spiller ind.

Der skal derfor fortsat sættes fokus på det kønsopdelte uddannelsesvalg, herunder drenges særlige udfordringer i uddannelsessystemet blandt andet i forhold til rekruttering og frafald på erhvervsuddannelserne.

Det kønsopdelte uddannelsesvalg er også med til at bibeholde et kønsopdelt arbejdsmarked, som reducerer graden af fleksibilitet. Det medvirker til flaskehalse, og det fastholder lønforskelle mellem kvinder og mænd. Samtidig får vi ikke den mangfoldighed, som kan bidrage til dynamikken på arbejdspladsen.

I de seneste år har vi oplevet, at selvom kvinderne stormer frem på de videregående uddannelser, så udgør de kun 7 pct.¹ af topledelsen i danske børsnoterede virksomheder. Den 1. april 2013 træder lovene om flere kvinder i bestyrelser og

¹ Erhvervsstyrelsen 2012

ledelse i kraft. Det vil være omdrejningspunktet for den fortsatte indsats for at få flere kvinder i ledelse og bestyrelser, jf. faktaboksen nedenfor.

Også på sundhedsområdet er der forskelle mellem kønne. Mænd lider i højere grad af livsstilssygdomme end kvinder. Mænd har 40 pct. større dødelighed af kræft og 17 pct. større risiko for at udvikle kræft². Generelt er mænd dårligere til at søge lægehjælp, og de dør i gennemsnit 4 år før kvinder³.

Det betyder, at nogle mænd begrænses i deres liv. Samfundsmæssigt kan det betyde, at mænds ressourcer ikke udnyttes bedst muligt, at arbejdskraften ikke fastholdes i samtlige produktive år, og at samfundet har unødvendige sundhedsudgifter.

I 2013 vil der blive sat fokus på nogle af de særlige udfordringer, mænd står overfor, blandt andet i forhold til sundhed, forebyggelse og uddannelse.

Historisk har vi haft et traditionelt kønsrollemønster inden for familien. Selvom det er under opbrud, er der stadig områder, hvor fædre ikke altid har de samme vilkår og muligheder, som mødre. Der findes en række eksempler på, at der kun kommunikerer til mødre, når det drejer sig om information om barnet fra det offentlige til forældrene, eksempelvis i forhold til opskrivning til daginstitutioner.

Regeringen ønsker at fremme mænds muligheder for at tage mere del i deres børns første leveår. I dag tager fædre under en tiendedel af den samlede barselorlov. At flere fædre tager del i forældreorloven vil kunne styrke børns adgang til både mor og far, balancen i familien og kvindernes muligheder på arbejdsmarkedet, mænds rettigheder og samtidig bidrage til at skabe et tættere bånd mellem den enkelte forælder og barnet.

Fakta om den danske model for flere kvinder i ledelse

- De ca. 1.200 største virksomheder forpligtes til at opstille måltal for andelen af det underrepræsenterede køn i det øverste ledelsesorgan.
- De ca. 1.100 største virksomheder skal have en politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn på virksomhedens øvrige ledelsesniveauer. Virksomhederne skal redegøre for status for opfyldelsen af det opstillede måltal og politikken mv. i årsrapporten.
- De statslige institutioner og virksomheder skal – uanset størrelse – opstille måltal, og statslige virksomheder og institutioner med over 50 medarbejdere skal udarbejde en politik for at få flere kvinder i ledelsen.

Initiativer**Opfølgning på pulje til fremme af ligestilling:**

I 2013 afsluttes en række projekter under puljen til fremme af ligestilling, som blev fordelt i 2012. Under puljen gennemføres projekter, der skal skabe mere viden om frafaldstruede drenge i uddannelsessystemet mv. Resultaterne af disse projekter vil indgå i overvejelser om, hvordan den fremtidige indsats kan styrkes. Ministeriet for Ligestilling og Kirke vil blandt andet i samarbejde med Ministeriet for Børn og Undervisning i 2013 sætte fokus på, hvordan uddannelsesvejledere fremadrettet kan arbejde mere kvalificeret med et kønsperspektiv i deres vejledning af piger og drenge.

² Cancerregisteret 2012

³ Danmarks Statistik: Kvinder og mænd 2011

Ny pulje – ligestilling og beskæftigelse:

Der vil blive udbudt en ny pulje til konkrete projekter, der sætter fokus på øget mangfoldighed inden for det kønsopdelte arbejdsmarked, f.eks. i daginstitutioner. Der kan endvidere sættes fokus på, hvordan køn kan indtænkes i offentlige indsatse f.eks. inden for aktivering og sundhedsforebyggelse. Det kan bidrage til at styrke deltagelse og mangfoldighed på arbejdsmarkedet.

Mangfoldighed i daginstitutionerne:

Ministeriet for Ligestilling og Kirke vil i samarbejde med BUPL, relevante ministerier og interesserede kommuner sætte fokus på, hvordan man konkret kan tiltrække og fastholde flere mandlige pædagoger på daginstitutionsområdet.

Opfølgning på flere kvinder i bestyrelse og ledelse:

Der vil blive fulgt op på den danske model for flere kvinder i ledelse med bl.a. en hjemmeside – www.kvinderiledelse.dk, der giver vejledning og inspiration til virksomhedernes arbejde med de nye forpligtelser. Der vil endvidere blive udviklet et indrappingssystem for de statslige virksomheder og institutioner, så udviklingen kan følges. Samtidig vil der blive arbejdet for, at det foreliggende udkast til EU-direktiv præciseres, og at der sikres størst mulig fleksibilitet for de virksomheder, som kan blive omfattet.

Kønsopdelt lønstatistik:

Den kønsopdelte lønstatistik udbygges, så den omfatter flere virksomheder med færre ansatte. Regeringen vil fremsætte et lovforslag, der styrker lønstatistikken og dermed bidrager til at skabe en større synlighed og klarhed om eventuelle forskelle i lønnen hos mænd og kvinder – med samme job på samme arbejdsplads.

Øremærket barsel:

Beskæftigelsesministeren har nedsat et udvalg med repræsentanter for lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer og øvrige interessenter, som skal afdække og analysere relevante problemstillinger med henblik på at sikre det bedst tænkelige beslutningsgrundlag for en ny barselsordning. Udvalgets konklusioner forventes at ligge klar i sommeren 2013.

Barselsudligning for selvstændige:

Selvstændige skal så vidt muligt have lige så gode økonomiske vilkår som lønmodtagere, når de er på barselsorlov. Det vil gavne vilkårene for både kvindelige og mandlige iværksættere. Der fremsættes derfor lovforslag om etablering af en obligatorisk barselsfond til selvstændige i 2013.

Familien og ligestilling:

Institut for Menneskerettigheder har for Ministeriet for Ligestilling og Kirke foretaget en screening af de områder, hvor kvinder og mænd ikke stilles lige i forhold til forælderrollen og specielt i forhold til oplysninger, herunder breve fra det offentlige, institutioner mv. Ministeriet vil i 2013 følge op på denne screening og gå i dialog med de relevante parter og myndigheder ift. at forbedre mænds muligheder for at tage aktivt del i forælderrollen.

Konference om mænd og sundhed:

Der afholdes i 2013 en konference med fokus på mænds sundhed. Konferencen arrangeres af Netværk for Forskning om Mænd og Maskuliniteter (NEMM), Københavns Universitet, Mandecenteret, Center for Urban Sundhed og Selskab

for Mænds Sundhed med støtte fra Ministeriet for Ligestilling og Kirke. Konferencen sætter fokus på mænds forskellige sundhedsmæssige udfordringer.

LIGESTILLING I DET OFFENTLIGE – LIGESTILLINGSVURDERINGER

Køn og ligestilling skal medtænkes i den offentlige forvaltning, planlægning og service, hvor det er relevant. Det bidrager til en effektiv ressourceudnyttelse, bedre kvalitet og fremme af ligestilling.

Ligestillingsvurderinger handler om, at det offentlige skal tænke køn og ligestilling ind i sin forvaltning og planlægning. Det kan bidrage til øget effektivitet, bedre kvalitet, større mangfoldighed og fremme af ligestilling.

Regeringen ønsker at sætte fokus på, at det kan bidrage til at spare ressourcer både i den offentlige administration og i samfundet, når køn tænkes ind i de borgerrettede ydelser. Ligestillingsvurderinger handler kort og godt om at kende målgruppen for en given indsats og tage højde for forskelle i kvinders og mænds eller pigers og drenges adfærd og behov. På den baggrund kan de offentlige ydelser tilrettelægges og udvikles, så de får størst mulig effekt.

Ligestillingsvurderinger kan bidrage til at gøre opgaveløsningen i form af bl.a. lovgivning, kampagner og faglige initiativer i ministerier, kommuner og regioner mere effektive, kvalificerede og mangfoldige.

Ligestillingsvurdering erstatter det tidligere begreb »kønsmainstreaming«.

Det kan eksempelvis være, at der i forebyggelsesindsatsen tages højde for mænds særlige udfordringer i forhold til kost og motion. Eller det kan handle om, at en aktiveringsindsats tager højde for kvinders og mænds forskellige ledigheds-mønstre og adfærd. Ligestillingsvurdering kan bidrage til en mere kvalificeret inddragelse af borgerne/brugerne i udviklingen og leveringen af velfærdsløsningerne. Det gælder, hvad enten det handler om trafikplanlægning, fødevareoplysning, sundhedskampagner, aktivering af ledige, uddannelsesplanlægning eller ny pensionslovgivning.

I februar 2013 lancerede regeringen en ny strategi for ligestilling i det offentlige. Det overordnede mål med den nye strategi er, at køn og ligestilling, hvor det er relevant, medtænkes i den offentlige planlægning og forvaltning.

Nyt website med fokus på værktøjer og best practice

I starten af 2013 lancerede Ministeriet for Ligestilling og Kirke et nyt website, der sætter fokus på de mulige ligestillingspolitiske udfordringer på forskellige fagområder, og på hvordan ligestillingsvurderinger kan anvendes som en effektiv metode til at målrette opgaveløsningen.

På websitet findes en række konkrete og lettilgængelige værktøjer, retningslinjer og gode eksempler fra både stat og kommune.

Se mere her: www.ligestillingsvurdering.dk

På baggrund af den hidtidige indsats lægges der op til, at indsatsen fokuseres og styrkes med særligt henblik på en øget anvendelse af ligestillingsvurdering af kerneopgaverne.

Som noget nyt bliver ligestillingsvurdering af lovforslag styrket ved, at regeringen fremadrettet vil have ligestillingsvurdering af de konkrete lovforslag som et særskilt fokusområde i forbindelse med forberedelse og godkendelse af de årlige lovprogrammer, hvor alle relevante lovforslag vil blive udtaget til konkret ligestillingsvurdering i de pågældende ministerier. Strategien rettes også mod kommunerne, hvor der sættes fokus på ligestillingsvurdering af relevante borgerrettede ydelser. Derudover styrkes vejledning, erfaringsopsamling og videnspredning, og endelig forenkles og afbureaukratiseres ligestillingsredegørelserne, så de – i højere grad end tidligere – kan anvendes som et aktivt monitoreringsværktøj.

Projekt DUR – Ligestillingsvurdering på uddannelsesområdet
I Roskilde kommune har man, som andre steder i landet, længe diskuteret, hvordan man skal leve op til målsætningen om, at 95 procent af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Ved en ligestillingsvurdering blev det tydeligt, at drenge har en særlig udfordring. De gennemfører ikke ungdomsuddannelser i samme grad som piger. Et eftersyn viste, at problemerne opstår allerede i folkeskolen. En gennemgang af afgangskarakterer i folkeskolen over en treårig periode viste, at drenge gennemsnitligt ligger lavere end piger i samtlige fag.

Med det såkaldte DUR-projekt (Drenge-Uddannelse-Roskilde) har man sat sig for at udvikle nye undervisnings-tilbud, der kan få drengene med hele vejen fra grundskole over ungdomsuddannelser og til de øvrige uddannelses-tilbud^a.

^a Roskilde Kommune, 2012

Initiativer:

Ligestillingsvurdering af borgerrettede ydelser – netværk med spydspidskommuner:

Der etableres et netværk med en række spydspidskommuner, KL og Ministeriet for Ligestilling og Kirke for at indsamle best practices og synliggøre de konkrete effekter af arbejdet med ligestillingsvurdering i kommunerne. Netværket skal bidrage til at identificere relevante områder, hvor medtænkning af køn vil kunne bidrage til ressourceoptimering og øget kvalitet i de kommunale velfærds- og serviceydelser. Der vil endvidere blive arbejdet med videnspredning gennem dialogmøder, oplæg mv. De relevante ministerier vil blive inddraget i arbejdet efter behov, herunder i opfølgningen på netværkets arbejde.

Mere systematisk ligestillingsvurdering af lovforslag:

Arbejdet med at ligestillingsvurdere lovforslag styrkes og systematiseres ved, at regeringen fremadrettet vil have ligestillingsvurdering af de konkrete lovforslag som et særskilt fokusområde i forbindelse med forberedelse og godkendelse af de årlige lovprogrammer, hvor alle relevante lovforslag vil blive udtaget til konkret ligestillingsvurdering i de pågældende ministerier. Ligestillingsvurdering af lovforslag bliver endvidere et særskilt punkt i Justitsministeriets vejledning om lov kvalitet. Indledningsvis udarbejdes der en uddybende beskrivelse af ligestillingsvurderinger af lovforslag i det kommende årlige orienteringsbrev fra Justitsministeriet til samtlige ministerier vedrørende udarbejdelse af lovforslag. Denne beskrivelse vil efterfølgende blive indarbejdet i vejledningen, når den skal revideres.

Øget opmærksomhed om ligestillingsvurdering af lovforslag:

Som led i at systematisere og styrke ligestillingsvurderingen af lovforslag bør de enkelte ministerier endvidere, hvor det er relevant, f.eks. interne introkurser, lovteknikkurser, lovprocesguide mv. sætte fokus på ligestillingsvurdering af lovforslag. Endelig vil Justitsministeriet og Ministeriet for Ligestilling og Kirke årligt – når alle lovforslag er fremsat – gennemføre en høring i ministerierne og gøre status over antallet af lovforslag, der er blevet ligestillingsvurderet og som hidtil orientere Folketinget herom.

Konsulentbistand om ligestillingsvurdering af lovforslag:

Interesserede ministerier vil i 2013 kunne henvende sig til Ministeriet for Ligestilling og Kirke med henblik på at få en konsulent til at holde oplæg mv. om redskaber, metode og strategi i forhold til arbejdet med at ligestillingsvurdere lovforslag. Der etableres endvidere et netværk af kontaktpersoner i ministerierne med henblik på løbende dialog og erfaringsopsamling.

Øget international erfaringsopsamling om best practice og effekter:

I 2013 igangsættes en tværnordisk kortlægning af gode erfaringer og effekter i arbejdet med at ligestillingsvurdere i stat og kommuner. Erfaringerne vil indgå i det nationale arbejde med ligestillingsvurdering af borgerrettede ydelser. Der afholdes i 2014 en tværnordisk konference med fokus på anbefalinger og erfaringsudveksling. Der vil løbende blive inddraget og formidlet erfaringer fra en kortlægning af fordele og effekter af at arbejde med ligestillingsvurdering, som gennemføres af det Europæiske Institut for Ligestilling (EIGE), i 2013.

Forenkling og fornyelse af ligestillingsredegørelserne – Ligestillingsbarometer:

Fremadrettet vil monitoreringen og opfølgningen på ligestillingsarbejdet blive forenklet og styrket. Det omfatter en reduktion af antallet af spørgsmål i redegørelserne, øget fokus på at oplysningerne er sammenlignelige og kvantificerbare samt begrænsning af indberetningskrav på ligestillingsområdet. Ligestillingsredegørelserne skal samtidig i højere grad bruges som et aktivt monitoreringsværktøj, og indberetningerne skal munde ud i et ligestillingsbarometer for henholdsvis staten, regionerne og kommunerne. Der udvikles endvidere et elektronisk indberetningssystem, som skal medvirke til at lette det administrative arbejde med ligestillingsredegørelserne. Resultaterne vil blive forelagt regeringen og offentliggjort på hjemmesiden »Ligestillingdanmark.dk«.

LIGESTILLING SOM EN BASAL RET

Ingen skal opleve diskrimination på grund af køn, og alle skal have ret til at bestemme over egen krop og eget liv. Vold, tvang, menneskehandel og social kontrol, der bundet i manglende ligestilling og ligeværd mellem kønnene, er ikke acceptabelt.

Retten til at bestemme over egen krop og eget liv er fundamental – men bliver ikke altid overholdt – heller ikke i Danmark. Partnervold, menneskehandel og social kontrol er eksempler på krænkelse af kvinders og mænds rettigheder og ret til egen krop, hvilket er uacceptabelt. At være ligestillet er noget, hver og en af os har ret til som følge af den respekt, vi har krav på som mennesker.

Regeringen vil fortsætte og styrke indsatsen mod vold i nære relationer, menneskehandel og oplysningsindsatsen om kvinders og mænds rettigheder i det danske samfund.

Partnervold er et samfundsanliggende, og alle har et ansvar for at sige fra over for volden.

I et ligestillingsperspektiv er partnervold en alvorlig hindring for reel ligestilling mellem kvinder og mænd. Det skønnes, at 29.000 kvinder og 10.000 mænd hvert år udsættes for vold fra en nuværende eller tidligere partner¹. Vold fra en partner er en alvorlige form for kønsbaseret krænkelse af et individs rettigheder, og kvinder og piger rammes uforholdsmæssigt hårdt.

Fakta

En ny undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed viser, at 7,4 pct. af de unge kvinder og 4,8 pct. af de unge mænd, der har erfaring med kæresteforhold, har været udsat for fysisk, psykisk eller seksuel vold^a.

^a Statens Institut for Folkesundhed 2012: Kærestevold i Danmark, 2007-2011

En ny undersøgelse viser², at voldsramte mænd oplever, at det er tabuiseret og forbundet med skam at blive udsat for vold fra en partner. Mændene oplever, at det er svært både at anmelde volden og at søge hjælp. Det skyldes blandt andet, at de er bange for ikke at blive taget alvorligt af politi eller kommunale sagsbehandlere. Mænd vælger derfor i mange tilfælde at leve med volden fremfor at fortælle om den.

Fakta

Siden 2007 er 267 personer officielt vurderet at være handlet til Danmark

- 250 er kvinder, 13 er mænd og 4 er transkønnede
- Ofrene kommer primært fra Nigeria, Thailand og Rumænien
- 236 (88 pct.) er handlet til prostitution, 23 (9 pct.) til tvangsarbejde, 6 (2 pct.) til kriminalitet og 1 til ægteskab. I ét tilfælde er udnyttelsesformen ikke registreret
- Aldersmæssigt fordeler de handlede sig mellem 16 og 58 år; 6 var under 18 år på identifikationstidspunktet
- Siden 2007 har 44 personer taget imod en forberedt hjemsendelse^a

^a Center mod Menneskehandel, 2012

Alle har ret til at bestemme over sit eget liv og over sin egen krop. Men også i Danmark foregår der menneskehandel, hvor menneskers ret til at bestemme over eget liv krænkkes. Ofrene for menneskehandel er ekstremt sårbare, ofte kvinder og ofte udlændige, der i mange tilfælde ikke har et lovligt opholdsgrundlag i landet. De lever i et afhængighedsforhold til deres bagmænd, og deres fundamentale rettigheder er groft krænkede. I Danmark udgør kvinder handlet til prostitution langt hovedparten af de ofre, der registreres. Men også mænd og børn udsættes for menneskehandel. Vi har i Danmark ikke bare pligt til at hjælpe ofrene til et værdigt liv. Vi har også pligt til at retsforfølge og straffe bagmænd. Samtidig skal der

¹ Statens Institut for Folkesundhed: Vold i nære relationer – omfanget, karakteren og udviklingen i partnervold blandt kvinder og mænd, 2010

² Statens Institut for Folkesundhed og Syddansk Universitet: Partnervold mod mænd i Danmark, 2012

sættes ind for at begrænse efterspørgslen efter ydelser, der leveres af ofre for menneskehandel.

Der er allerede en omfattende national handlingsplan, der sætter ind mod handel med mennesker.

Men regeringen ønsker at gå videre. Derfor styrkes bl.a. hjælpen til dem, der tager imod en forberedt hjemsendelse.

Social kontrol kan være en hindring for, at den enkelte kvinde og mand kan udnytte mulighederne i det danske samfund, træffe egne valg og leve det liv, de selv ønsker. Set i forhold til dansk lovgivning og den enkeltes ret til at bestemme over egen krop og eget liv er det uacceptabelt, når menesker udsættes for eksempelvis overvågning, tvang og frihedsberøvelse pga. af køn eller kultur. I dag er rettighedskampagnen rettet mod kursister på sprogskolerne. Der er imidlertid behov for at udbrede viden om rettigheder og ligestilling i det danske samfund til nye målgrupper.

Fakta

Social kontrol i og imellem familier med etnisk minoritetsbaggrund er et veldokumenteret problem. Det er ligeledes veldokumenteret, at kønnet har betydning for, i hvor høj grad den enkelte bliver kontrolleret. Hver tredje indvandrerpige oplever således stærk social kontrol, og halvdelen oplever lettere social kontrol. For indvandrerdrengene oplever 20 pct. stærk social kontrol og næsten 60 pct. lettere social kontrol.

Til sammenligning oplever ingen danske piger eller drenge stærk social kontrol, og under 10 pct. oplever lettere social kontrol^a.

^a Als Research for Integrationsministeriet 2011: Ung 2011 – nydanske unges oplevelse af social kontrol, frihed og grænser

Initiativer

Handlingsplan mod partnervold:

National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer 2010-12 bliver evalueret og resultatet foreligger i foråret 2013. På baggrund af evalueringen vil det blive vurderet, om der er behov for en ny strategi eller handlingsplan om bekæmpelse af vold i nære relationer. Som led i dette arbejde vil der bl.a. blive set på, om der er behov for en særlig indsats i forhold til mænd, som er udsat for partnervold.

Kampagner mod vold:

Mænd spiller en vigtig rolle i bekæmpelsen af vold mod kvinder. Ligestillingsministeren faciliterer med opstart den 8. marts 2013 et dansk »White Ribbon«-initiativ. Initiativet findes i mere end 70 lande og har til formål at få mænd til at bryde tavsheden og tabuet om mænds vold mod kvinder.

Uddannelse om vold i nære relationer:

Fagfolk i kommunerne har en særlig pligt til at være opmærksomme på den vold, som udspiller sig i mange familier. Men at kunne spotte vold og iværksætte de rigtige handlinger forudsætter viden. Kommunerne kan derfor også i 2013 få en gratis temadag om vold. Siden 2011 har ca. 3.500 kommunale medarbejdere i 48 kommuner deltaget i temadagen.

Kortlægning af prostitutionsefterspørgslen:

En kortlægning af prostitutionsefterspørgslen i Danmark med særligt fokus på menneskehandel forventes færdig medio 2013. Kortlægningen skal bl.a. give os viden om kunder-

ne, deres bevæggrunde for sexkøb, deres holdninger til og viden om menneskehandel.

Kampagner mod køb af sex:

Der forberedes kampagner mod menneskehandel, der skal gennemføres i 2013 og 2014, herunder kampagner, der skal begrænse efterspørgslen efter købesex. Kampagnerne vil bl.a. bygge på viden fra kortlægningen af prostitutionsefterspørgselen, kunder mv.

Forberedt hjemsendelse:

Tilbuddet om forberedt hjemsendelse til de ofre, der skal vende tilbage til deres hjemland, styrkes. Konkret udvides reintegrationsperioden i hjemlandet fra 3 til 6 måneder, og støtteordningen gøres mere fleksibel, så en bredere vifte af aktiviteter kan støttes, f.eks. skolepenge, uddannelsesforløb, børnepasning m.v. Samtidig udvides den forlængede refleksionsperiode, hvor offeret kan opholde sig i Danmark, mens hjemrejseforløbet forberedes, fra 100 dage op til 120 dage.

Styrke viden om rettigheder og ligestilling i udsatte boligområder:

I dag gennemføres Rettighedskampagnen i regi af sprogskolerne. I 2013 udvides oplysningsindsatsen til at omfatte det landsdækkende netværk af bydelsmødre samt udvalgte udsatte boligområder blandt andet i regi af foreningen FAKTI på Bispebjerg. Det skal fremme viden om ligestilling i etniske miljøer.

En applikation om ligestilling og rettigheder:

For at nå de unge er det nødvendigt at bruge nye kanaler til at sprede viden om rettigheder og ligestilling. Med udgangspunkt i informationerne fra Rettighedskampagnen udvikles en applikation til mobiltelefoner om ligestilling og rettigheder.

En undersøgelse vedrørende kønsroller og social kontrol:

Der gennemføres en undersøgelse blandt etniske piger og drenge for at få belyst de oplevede kønsroller, barrierer for ændringer heraf og vurderingen af kønnets betydning for egen integration og samfundsdeltagelse.

LIGESTILLING I ET GLOBALT PERSPEKTIV

Danmark har en særlig forpligtelse til at arbejde for at sikre kvinders og mænds rettigheder globalt og til at gå forrest i kampen for fremskridt på ligestillingsområdet. Samtidig skal det internationale samarbejde inspirere, udvikle og kvalificere den nationale indsats, så Danmark fortsat er blandt verdens mest ligestillede lande.

Alt for mange kvinder rundt om i verden har stadig ikke de samme rettigheder som mænd. I mange lande bestemmer kvinder ikke selv, hvor mange børn de får, de har ringe eller ingen adgang til prævention og abort, og deres økonomiske og politiske muligheder er utilstrækkelige. På mange måder lever vi i en tid, hvor der er en stor risiko for, at ligestilling mellem kønnene reelt ruller tilbage.

Regeringen vil fortsat prioritere det globale arbejde for at fremme kvinders ret til at bestemme over egen krop, retten til uddannelse, selvforsørgelse og indflydelse bl.a. gennem udviklingsbistanden. Regeringen vil tage aktivt del i den globa-

le politiske og kulturelle kamp for kvinders rettigheder og øget ligestilling mellem kønnene.

I år er temaet for FN's Kvindekommissions samling bekæmpelse og forebyggelse af alle former for vold mod kvinder og piger. Ifølge UN Women¹ oplever op til 70 pct. kvinder rundt om i verden fysisk eller seksuel vold fra mænd i deres liv – de fleste fra ægtemænd, kæresten eller nogen, de kender.

Blandt kvinder i alderen mellem 15 og 44 år forårsager voldshandlinger mere død og invaliditet end kræft, malaria, trafikulykker og krig tilsammen. I USA er en tredjedel af de kvinder, der myrdes hvert år, blevet dræbt af deres partner. Og hver 6. time bliver en kvinde i Sydafrika dræbt af sin partner.

Danmark vil også i år arbejde for et ambitiøst og fremadrettet resultat af FN-samlingen, herunder at de underliggende årsager til vold mod kvinder og piger belyses, og at der bliver opstillet konkrete initiativer, der vil bidrage yderligere til at forebygge og beskytte kvinder mod vold.

Der er brug for, at Danmark går foran i den globale kamp for ligestilling. Danmark har derfor, bl.a. sammen med en lille gruppe udvalgte lande indgået et partnerskab med USA i »Equal Futures Partnership« om at gå forrest i kampen om at fremme ligestilling og kvinders rettigheder globalt. Initiativet skal fungere som lokomotiv for fornyet fremdrift i den globale ligestilling. Deltagerlandene forpligter sig til at arbejde aktivt for at fremme ligestilling.

Det internationale samarbejde giver Danmark rig mulighed for at hente inspiration til vores egen indsats herhjemme. Mange lande i både nord og syd, øst og vest arbejder målrettet med ligestilling, og derfor er det helt afgørende, at vi fortsat indgår i tværnationale samarbejder og deltager i globale erfaringsudvekslinger, som muliggør, at vi bygger ovenpå de gode eksempler og dermed hurtigere opnår de gode resultater.

Initiativer:

Fremtidens nordiske ligestillingspolitik:

I efteråret afholdes en tværnordisk konference om ligestilling i det moderne nordiske velfærdssamfund. Konferencen skal danne ramme for debat og dialog om, hvor den fremtidige ligestillingspolitik skal hen, og hvordan den fortsat kan udvikle sig i takt med det omgivende samfund. Involveringen af mænd og unge vil blive taget op som væsentlige fremtidige ligestillingsudfordringer.

FN's kvindekommissions samling:

I forbindelse med FN's kvindekommissions samling i marts 2013 vil Danmark arbejde aktivt for at styrke de internationale forpligtelser for bekæmpelse af vold mod kvinder og for at fremme en stærk og målrettet aftaletekst om den globale bekæmpelse af vold mod kvinder og piger. På samlingen vil Danmark være vært for en side event om kønsroller og social kontrol.

Equal Futures Partnership Program:

Danmark bidrog, som et af de første lande, den 25. november 2012 i UN Women's kampagne mod vold mod kvinder, ligesom vi tager aktivt del i The Equal Futures Partnership Program. Danmark har forpligtet sig til fremover at medvirke i disse fora, som bidrager til at løfte barren for den globale indsats, så vi kan sikre fremskridt for de kvinder, der udsættes

¹ UN Women, 2012: [http://www.unwomen.org/focus-areas/-?show=Violence against Women](http://www.unwomen.org/focus-areas/-?show=Violence%20against%20Women)

for diskrimination og forskelsbehandling rundt om i verden. Danmark har meldt ind med tre projekter – henholdsvis om bekæmpelse af vold mod kvinder, indsatser til at fremme kvinder i ledelse og bestyrelser og indsatser for at fremme etniske minoritetskvinders deltagelse i samfundslivet.

Medier og organisering af ligestillingsarbejdet på EU's dagsorden: Som led i EU's opfølgning på indsatsområderne i FN's Beijing-handlingsplan vil der det kommende år, under irsk og litauisk EU formandskab, blive sat fokus på henholdsvis kvinder i medier og institutionelle mekanismer for ligestilling. Danmark vil fortsat spille en aktiv rolle for at fremme ligestillingsindsatsen i EU og medlemslandene.

Fremme af progressive ligestillingsværdier:

Gennem diverse konferencer og møder i både nordisk, EU, Europaråds- og FN-regi vil Danmark fortsætte med at fremme kerneværdier som kvinders seksuelle og reproduktive rettigheder, pigers og kvinders adgang til uddannelse, jobs og beslutningsprocesser ligesom bekæmpelsen af vold prioriteres højt.

STATUS PÅ GENNEMFØRELSE AF INITIATIVERNE FRA PERSPEKTIV- OG HANDLINGSPLANEN 2012

Indsatsområder

Indsatsområde	Antal Initiativer	Gennemført	Igangsat	Ikke gennemført
Partnervold	8	6	1	1
Handel med mennesker	5	4	1	
Ligestilling handler også om drenge og mænd	3	2	1	
Kønsmainstreaming	3	3		
Piger og drenge skal have lige muligheder	4	3		1
Barsel, løn og karriere	3		2	1
Ledelse og bestyrelser	3	3		
Internationalt	4	4		

Initiativer

Initiativer	Gennemført	Igangsat	Ikke gennemført
Partnervold			
Evaluering af strategi		x	
Undersøgelse om efterværn	x		
Fortsættelse af kampagnen: »Giv vold mod kvinder det røde kort«	x		
Kreativ konkurrence om kærestevold blandt unge	x		
Oplysning om partnervold på arbejdspladserne i samarbejde med udvalgte fagforeninger	x		
Åben anonym rådgivning til kvinder	x		
Opkvalificering af fagfolk i kommunerne	x		
Oplysning til voldsudøvere			x
Menneskehandel			
Gennemførelse af ekstern evaluering af tilbuddet til ofre for menneskehandel om en forberedt hjemsendelse	x		
Der igangsættes en kortlægning af prostitutionsefterspørgslen i Danmark med særlig fokus på menneskehandel	x		
Regeringen vil gennemføre en grundig undersøgelse af et forbud mod købesex	x		
Udvikling af sammenhængende og helhedsorienterede indsatser, der skal sikre mennesker i prostitution reelle exit-muligheder.		x	
Strafferammen for menneskehandel hæves fra 8 til 10 år	x		
Ligestilling handler også om drenge og mænd			
Fokus på drenges drop-out af uddannelsessystemet: en helhedsorienteret indsats for udsatte drenge – herunder: Brug For Alle Unge og Fastholdelseskaravanen	x		
Der gennemføres en undersøgelse af mandecentrenes indsatser, omfanget af henvendelser og en vurdering af brugernes baggrund ^a		x	
Konference om mænds sundhed	x		
Kønsmainstreaming			
Kommunikationsindsats	x		
Et nyt og revideret udbud af webbaserede værktøjer	x		
Evaluering af den tidligere handlingsplan – ny indsats for kønsmainstreaming i staten	x		
Piger og drenge skal have lige muligheder			
Ligestillings- og kirkeministeren vil i 2012 gå i dialog med uddannelsesministeren om, hvorvidt børn og kønsroller kan tematiseres yderligere på pædagog- og læreruddannelserne	x		
Flere piger i tekniske fag: Evaluering af projektet »Piger i praktik som problemknuser – piger i naturvidenskab og tekniske fag« og drøftelse af en eventuel videreførelse	x		
EU ekspertseminar om det kønsopdelte uddannelsesvalg	x		
Projekt med fokus på holdningsbearbejdning blandt børn og unge om kønsroller, respekt og ligeværd			x
Barsel, løn og karriere			

Initiativer	Gennemført	Igangsat	Ikke gennemført
Øremærket barsel		x	
Barseludligningsordning for selvstændige		x	
Undersøgelse af mulighederne for at udbygge den kønsopdelte lønstatistik			x
Ledelse og bestyrelser			
Opsamling på Operation Kædereaktion	x		
Ny model for flere kvinder i bestyrelser	x		
Evaluering af Charter for flere kvinder i ledelse	x		
Internationalt			
Drøftelse af hvordan man kan fremme andelen af kvinder i bestyrelser på europæisk niveau.	x		
Som led i opfølgningen på FN's Beijing handlingsprogram sætter det danske formandskab fokus på, hvordan EU og medlemslandene fremover kan sikre et stærkt ligestillingsperspektiv i forbindelse med håndteringen af klimaforandringer	x		
Deltage i forhandlingerne under FN's Kvindekommission i New York	x		
Fokus på pigers og drenges uddannelsesvalg for at styrke drenges deltagelse i uddannelsessystemet og for at tiltrække flere kvinder til de naturvidenskabelige og tekniske fag	x		

^a Da fokus for undersøgelsen har ændret sig siden perspektiv- og handlingsplanen fra 2012, er teksten ændret fra »Det vurderes, om det er muligt at gennemføre en undersøgelse af mandecentres betydning for at forebygge social deroute for mænd i krise«.

Hermed slutter redegørelsen.
